

7. Я – ОБДАРОВАНА ОСОБИСТІТЬ

Анастасія Сергіївна Полянська,
 учитель вищої категорії,
 учитель української мови та літератури
 загальноосвітньої школи № 9,
 м. Павлоград, Дніпропетровська обл., Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9307-2884>

ЮНА ПИСЬМЕННИЦЯ ЗАХІДНОГО ДОНБАСУ

Анотація.

У розділі «Я – обдарована особистість» автор статті розповідає про високі досягнення Доля Анастасії, учениці Павлоградської загальноосвітньої школи № 9 у Всеукраїнських, міжнародних інтелектуальних і творчих конкурсах, олімпіадах з української мови та літератури. У статті показано поетапний розвій таланту, поступове формування усвідомлення себе як творчої особистості. Висвітлено захоплення Анастасії літературною діяльністю та вивченням історії свого роду, Батьківщини. Розкрито жанрову та тематичну багатогранність творчості молододі письменниці, показано її активну громадянську позицію, описано участь у міських та обласних проєктах, які популяризують українську мову серед російськомовного населення.

Ключові слова: творчість; талант; література; дослідницько-пошукова діяльність; рідна мова.

Творча особистість... Усього лише два слова, а який глибокий зміст. Саме обдарована людина здатна реалізувати свої індивідуальні потреби та можливості, уміє креативно й самостійно мислити, має багатий внутрішній світ, пізнає та бачить красу навколишнього світу, створює щось нове, оригінальне та неповторне. Творчість у сучасному контексті є складовою успішної й реалізованої людини, активно мислячої й конкурентоспроможної особистості.

Останніми роками інтерес до проблеми творчості значно зріс, а в умовах закладів нового типу він є особливо актуальним. Чому одні люди наділені видатними здібностями, а інші не можуть похвалитися тим самим? Від чого залежить те, чи є в людини талант, чи існує якась генетична схильність до всіляких мистецтв, або ж усьому можна навчитися з нуля протягом життя?

У цій статті нам би хотілося розповісти на прикладі дівчинки з типового промислового містечка про формування творчих здібностей, про силу волі й титанічну працездатність, про любов до світу й жагу до перемоги, адже саме це, на нашу думку, компоненти важкої путі, яку часту називають талантом, не усвідомлюючи, що за цим поняттям можуть ховатися і біль розчарувань, і безсонні виснажливі ночі, і жорстка самокритика...

Фото 1. Юна письменниця Західного Донбасу

Наша героїня – Доля Анастасія зі столиці Західного Донбасу – міста Павлоград. Ні, їй не пощастило народитися в сім'ї видатної поетеси, її батько не є священнослужителем, а хрещений не політичний діяч. Навчається вона в 11 класі звичайної загальноосвітньої школи № 9, та все це ніяк не применшило сили бажання творити. Від батька, інженера транспортних сполучень, вона успадкувала не лише виразні очі, а й надприродне завзяття, відповідальність й дисциплінованість. Мати Насті, держслужбовець і громадська

активістка, прищепила доньці любов до активної життєвої позиції, небайдужість до проблем рідного краю. Саме батьки стали міцною опорою на шляху до успіху, у всьому підтримуючи свою дитину й стаючи для неї розрадою у хвилини відчаю.

Уперше ж я звернула увагу на Настьонку ще, коли вона навчалася в 5-му класі. Моє прохання записати характеристику героя казки трьомачотирма реченнями вона виконала по-своєму, створивши невеличкий вірш про правду і кривду. Що б я не просила – чи описати красуню-осінь, чи розповісти про зимові пригоди на канікулах – вона завжди старалася заримувати свою відповідь, надати метафоричності та символічності образам. Дивувала й втішала неймовірна тяга до всього українського, народного, як вона пізніше назве в науковій роботі «тарасівського», адже край наш дуже російськомовний, та й Настя навчалась у класі з російською мовою навчання (на той час існували цілі школи, де навчання провадилося російською). Перші літературні спроби її були по-дитячому наївні й щирі. Змалечку пробувала себе в різних жанрах: і в поезії, і в казках, і в піснях. Багатий досвід дівчинка отримала, пишучи для шкільної газети «Перерва.com», яку із задоволенням читало півтори тисячі учнів.

Участь у мовно-літературних конкурсах дівчина горіла, тому підкорила і міські, і обласні, і навіть Всеукраїнські етапи **Міжнародного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка та Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури**. Після чого Анастасія по-серйозному замислилася стосовно літературної творчості. Своім завданням визначила творити для людей і про людей, зберегти важливі моменти для нащадків, привернути увагу до проблем сьогодення.

Хочеться окремо розповісти про її прозові твори на історичну тематику, серед яких єсе й новели про страшні події Голодомору, низка сімейних мемуарів про події Другої світової війни, страшні репресії шістдесятих років. Ці твори є своєрідним творчим дослідженням історії українського народу на прикладі її прашурів – родин Куликів та Шубенків. Глибокі й оригінальні за формою та самовираженням, вони привертають увагу до проблеми збереження історичної пам'яті як суб'єктивно-оцінного родового джерела, що гідно оцінило журі **Міжнародного конкурсу наукових і мистецьких робіт імені Володимира Маняка та Лідії Коваленко**. Єсе «Старі фотографії» увійшло в **десять кращих робіт 2019 року**.

Деякі роботи Настя об'єднала в збірку «Стежками долі», яку з радістю місцеве телебачення записало як аудіокнигу й буде транслювати ури-

вками в ефірах. Наша героїня вважає, що минуле має говорити, бо без нього немає майбутнього! Необхідно обов'язково озиратися назад, адже там знаходиться джерело суму й водночас радості, спогади про злети і падіння, застороги на майбутнє – усе те, що формує історичну пам'ять нації.

Своім світочем в літературній діяльності Настя обрала великого Кобзаря. Не лише його твори, а й життєвий приклад незламної боротьби проти несправедливості, свавілля можновладців мотивували боротися, коли не було сил, коли охоплювала зневіра у власних можливостях. Вивчивши детально подорож Шевченка Катеринославщиною, Настя презентувала матеріали дослідницько-пошукової роботи на міському семінарі вчителів української мови та літератури, а також поділилася на фінальному етапі **конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка**. Пізніше на основі роботи була відтворена ця подорож. Учасники проекту наживо побували в тих місцях, що так заворожували Тараса Григоровича.

У своєму вивченні Шевченка Настя не зупинилася на досягнутому. Прочитавши всі його твори, ознайомившись з багатьма книгами про нього, вона працювала над інтегрованим проектом «Незбагнений Шевченко». Розглянула його постать у форматі різних дисциплін, що надало можливість глибше пізнати глибини Шевченкового генія, через його смаки, переконання, захоплення, створити уявлення цілісної тогочасної картини світу – від національних страв до розвитку технічного прогресу. Вона міркувала над такими питаннями, як: «Чому Кобзар любив у національному одязі прогулюватися Невськими проспектами в Санкт-Петербурзі, шокуючи тогочасне суспільство й водночас із задоволенням носив плащ-макінтош, куплений за 100 карбованців?»

Дослідницько-пошукова діяльність привела Настю до **МАН**. Перша ж спроба виявилася досить вдалою, адже вона **стала лауреатом фінального (Всеукраїнського етапу) захисту наукових робіт**. Дослідницьку роботу Анастасія присвятила аналізу лексико-семантичного поля світлого і темного кольорів у поетичній мові В. Симоненка. Настя дослідила поетичні твори автора, проаналізувала кольористичні епітети та визначила стрижневі у поетичному словнику митця. Детально розглянула реалізацію у поетичній мові образів «білий», «сірий», «чорний», розкрила їх тісний зв'язок із цілою низкою інших образів кольорного, предметного, духовного світів. Аналіз кольорів у поетичній мові В. Симоненка дав змогу з'ясувати світобачення автора, прослідкувати його ставлення до навколишнього, простежити семантичні зміни, яких зазнають складові лексико-семантичного поля в мовній картині світу цього автора. Результати роботи Анастасія презентувала **на конференції «Сучасні тенденції**

розвитку філології та лінгвістики» у травні 2020 року. Тези наукової роботи було надруковано в збірнику «Молодий вчений». На цьому вона не зупиняється, цьогоріч готує нову роботу до захисту.

Не стоїть Настя осторонь й громадянської роботи. Упродовж 2017–2019 рр. дівчина була активним співорганізатором волонтерського проєкту «Вивчаймо українську разом!», мета якого допомогти у розв'язанні мовної проблеми нашим громадянам, тобто і ділом, і словом довести можливість легкого опанування рідною мовою.

Зрозуміло, що Анастасія має і свій власний поетичний доробок. Тематика її віршів багатогранна: поетичні рядки оповідають і про любов до Батьківщини, і про біль і розпач матерів, чий сини не повернулись із зони АТО, і про рідні символи нашого народу, про матір – берегиню роду та ще про багато іншого, що бентежить юне серце. Настя брала участь в обласних літературних зустрічах юних поетів і письменників Дніпропетровщини «Дотик словом». Її поезії, зокрема «Голодомор», «Вишиванка» викликали шквал емоцій та оплесків. Багато з віршів опубліковано в місцевих та обласних газетах, а найкращі увійшли до збірки творів «Магія пера» Всеукраїнського конкурсу авторських віршів «Золоте перо 2019».

Серед творчого доробку Анастасії широко представлений жанр – есе, який лежить на перетині художньої та публіцистичної (часом науково-популяризаторської) творчості. Завдання есе – висловлення авторської позиції та враження з конкретного приводу чи питання. Наскільки майстерно та влучно Настя може донести свою думку, можна судити з неоднократної перемоги у Всеукраїнському конкурсі письмових творчих робіт (есе) на тему: «Здоров'я. Вибір кожного». Для молодого автора важливо було донести до читачів, що здоровий спосіб життя – це не лише характер людської поведінки, яка позитивно чи негативно впливає на здоров'я, а результат, зумовлений фізичним та культурним середовищем, вихованням і матеріальними можливостями. На формування способу життя впливають стереотипи відносин між людьми, їхній життєвий досвід і соціальні умови та середовище. Роботи були надруковані в журналі «Однокласник».

Про творчі досягнення Настьонки можна говорити багато і довго, проте незмінним залишається одне: за що б не взялася ця тендітна дівчинка, усе намагається виконати досконало. Її твори вражають глибиною і багатством ідей, широким колом тем і сюжетів, різноманітністю форм. Вони пронизані любов'ю до рідного краю, до людини зокрема.

Роки навчання для Анастасії були сповнені цікавих звершень і відкриттів. Хоч часом цей шлях був важкий і виснажливий, однак у результаті

плідної праці сформувалася творча, цілеспрямована, неординарна особистість, яка здатна і тримати удари долі, і відстоювати власну позицію вагомими аргументами, і творити душею в хвилини натхнення. Я вірю, що талант – це не лише унікальний Божий дар, а й результат тривалої роботи. В одних талант розкривається миттєво, а в когось поступово, міцніючи й удосконалюючись. Саме останній, на мою думку, навчить митця цінувати результат своєї діяльності, загартує його характер.

Пропонуємо ознайомитися з найбільшими досягненнями Долі Анастасії:

- Переможниця Всеукраїнського конкурсу захисту науково-дослідницьких робіт Малої академії наук України (2019/2020 – II етап, I місце (відділення мовознавства, секція «Українська мова»);
- Переможниця обласного етапу Всеукраїнської олімпіади з української мови та літератури;
- Переможниця міського, обласного та Всеукраїнського етапів Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка;
- Переможниця міського етапу Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика;
- Переможниця Всеукраїнського конкурсу письмових творчих робіт (есе) на тему: «Здоров'я. Вибір кожного»;
- Переможниця Міжнародного конкурсу наукових і мистецьких робіт імені Володимира Маланка та Лідії Коваленко.

Фото 2. Творчі та інтелектуальні досягнення Насті

Фото 3, 4. Вручення нагороди за перемогу у фінальному етапі Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка першим освітнім омбудсменом Сергієм Горбачовим

Фото 5. Міський семінар учителів на матеріалах проєкту «Шевченко і Катеринославщина»

88 Фото 6, 7. I етап реалізації проєкту «Вивчаймо українську разом!» – «Цікаво! Корисно! Необхідно!»

Фото 7, 8. II етап реалізації проєкту «Вивчаймо українську разом!» – «Навчання не має вікових обмежень!» Наступний фото-калейдоскоп – підтвердження перемог нашої юної героїні

Редакція журналу «Освіта та розвиток обдарованої особистості», педагогічний колектив загальноосвітньої школи № 9 міста Павлоград та батьки бажають Долі Анастасії подальших перемог, натхнення, успіхів у майбутній життєтворчій діяльності, а також здійснення мрій, щоб вогник любові до творчості завжди яскраво палав, надихаючи до нових звершень.

Polianska Anastasiia. Young Writer of the Western Donbass.
Summary.

The author tells us about the high achievements of Anastasiia Dolia in the section “The young writer of Western Donbass”. She is a pupil of Pavlograd secondary school No. 9 and the winner of the national and international intellectual creative competitions, the Ukrainian language and literature competitions. Anastasiia took part in the national Ukrainian competition-defence of research works of the Minor Academy of

Sciences of Ukraine (2019/2020 – II stage, I place) (Department of Linguistics, section “The Ukrainian language”), the national Ukrainian Olympiads of the Ukrainian language and literature. She won local, regional and national Ukrainian stages of the International Language and Literature Competitions named after Taras Shevchenko; the national Ukrainian Competitions of Written Creative Works (essays) on the topic “Health. Everyone’s Choice” and Volodymyr Maniak and Lydia Kovalenko’s International Competition of Scientific and Artistic Works.

The article shows the gradual development of talent and self-awareness as a creative person. The author states the girl's interest in literary activities and learning the history of her family, the Motherland. All these caused the creation of the girl's first collection of memoirs "The Paths of Fate". She researched the history of Ukrainian people from the Holodomor of 1933 to nowadays according to the Kuliks and Shubenkos' lives. Her prose and poetic works reveal the formation of fortitude, courage, steadfastness as the main features of the Ukrainians, the readiness to sacrifice for the interests of compatriots and

Motherland. The characters of her works are realistic; she always raises today's issues, such as the saving of historical memory as a subjective evaluative ancestral source, the motivation of young people to learn their native culture. The article reviews the genre and thematic diversity of the young writer's work, shows her active civic position, participation in local and regional projects, which promote the native culture among the Russian-speaking population.

Key words: talent; art; literature; search and research activities; native language.

Стаття надійшла до редколегії 11 лютого 2021 року

